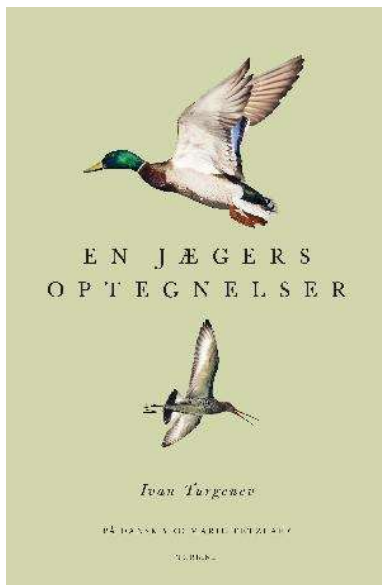

BOG

EN JÆGERS OPTEGNELSER (/BOEGER/EN-JAEGERS-OPTEGNELSER)

Af Ivan Turgenev (/forfattere/ivan-turgenev) (2022)

LÅN PÅ BIBLIOTEKET ([HTTPS://BIBLIOTEK.DK/DA/SEARCH/WORK/?SEARCH_BLOCK_FORM=870970-](https://bibliotek.dk/da/search/work/?search_block_form=870970-)

BASIS%3A134323973&FRAGMENT=CONTENT)

Log ind (/user/login?destination=/boeger/en-jaegers-optegnelser) for at anmelde

Dostojevskij og Tolstoj kender de fleste. Nu er døren åbnet til deres mindre kendte kollega, hvis bøger også fortjener opmærksomhed.

ANMELDELSE

13 sep.23

(/users/emma-karlebjerg)

Af Emma Karlebjerg (/users/emma-karlebjerg)

Redaktør

Dostojevskij og Tolstoj kender de fleste. Nu er døren åbnet til deres mindre kendte kollega, hvis bøger også fortjener opmærksomhed.

'En jægers optegnelser' (1852) er, uagtet hvad titlen lægger op til, ikke en bog om jagt. Jovist, det er det en lille smule, men det er først og fremmest en fortælling om folket i Rusland i 1800-tallet.

Ivan Turgenev (1818-1881) blev født ind i det pænere borgerskab i Rusland. Her så han til sin store foragt, hvordan de livegne blev behandlet af borgerskabet. I sin roman 'En jægers optegnelser' kritiserer han herremændenes behandling af det jævne folk og viser den grumme side af systemet under de store enevældige zarere.

Igennem 20 fortællinger følger vi en jægers rejse rundt i Rusland, imens folket langsomt bliver optegnet af vores fortæller. Det er ikke dybdegående historier eller fyldestgående noveller, der fører frem til et klimaks. Det er nærmere små skitser af mennesker, der hidtil ikke havde fået meget plads i litteraturhistorien, som overskyggedes og led under de store magthavere. Som i "En gårdforvalter", hvor en gårdforvalter styrer bønderne med hård hånd til uvidenhed for godsejeren. Da en far og hans søn forsøger at påpege forvalterens urimeligheder, lægger godsejeren sin lid til gårdforvalteren til bøndernes ulempe:

"Som om det rager herremanden! Hvis afgifterne bliver betalt, hvorfor skulle han så bekymre sig? [...] Formanden vil slå ham fordærvet. Åh, så dumt af ham, tænk dog, den stakkel! Og hvorfor... Fordi han modsagde ham, forvalteren altså, på et møde, og det tåler han ikke. [...] Og nu spiser han ham op. For han er sådan en køter, en hund, tilgiv min synd, han ved, hvem han skal kaste sig over. De gamle og dem der er velhavende og har en stor familie, dem rører han ikke, den skaldede satan, men her slår han sig løs! Han har jo sendt Antips sønner som rekrutter uden for nummer, sådan en nådesløs svindler, en køter, tilgiv mig, Gud, min synd!"

I Turgenevs historier møder vi alle typer fra alle lag. Nogle er gode, andre er lede og nogle ligefrem onde. Turgenev formår at male billeder, så typerne står frem i deres godhed eller latterlighed, og det er netop pointen med disse fortællinger. Turgenev er ikke interesseret i at finde en forklaring på menneskenes ageren og udtalelser, men derimod at man som læser blot skal møde det russiske folk uden en eksistentiel eller teologisk morale, som det i højere grad ses hos hans kolleger. Det gav dog også anledning til faglig fejde mellem de tre. Tolstoj skulle eftersigende have udfordret Turgenev til en duel, og Dostojevskij parodierede ham i romanen Onde ånder (<https://litteratursiden.dk/boeger/onde-aander>) som den forfængelige forfatter Karmazinov. Men Turgenevs stil gør bestemt, at han også hører til blandt de russiske klassikere, uanset hvad Tolstoj og Dostojevskij måtte have syntes.

Fortællingerne er ligetil og ægte og formet af jægerens simple møde med verden, der er både grusom og smuk. Det er derfor selvfølgelig, at der eksisterer tyranniserende godsejere ved siden af en den smukkeste natur, som Turgenev i øvrigt beskriver formidabelt:

"Det er en vidunderlig beskæftigelse at ligge på ryggen i skoven og kigge op! Man føler, at man ser op i et bundløst hav, som breder sig over én, at træerne ikke rejser sig fra jorden, men ligesom rødderne på nogle enorme planter søger ned og falder lodret ned i de glasklare bølger; træernes blade er snart gennemlyste som smaragder, snart tætte som gyldent, næsten sort grønt. Et sted langt, langt borte, på spidsen af en tynd gren, sidder et enkelt ubevægeligt blad på baggrund af et lille, lyseblåt stykke gennemsigtig himmel, og ved siden af vugger et andet, der i sine bevægelser minder om skællenes spil på siden af en fisk, som om bevægelsen sker af sig selv og ikke skyldes vinden. Som fortryllende undervandsøer kommer runde, hvide skyer sejlene og passerer, og med ét strømmer og skælver hele dette hvidt lysende hav, denne stråleglans af luft, disse grene og blade badet i sol – og der løfter sig en frisk, dirrende pludren, der minder om en pludseligt indkommende bølgekams uendelige, minimale rullen."

Og jeg kunne blive ved... Helt igennem mesterligt!

Hvis ikke du kendte Turgenev før, skal han kendes nu med en så flot nyudgivelse, der dog godt kunne have været halvt så lang. Udpluk derfor historierne, som vækker interesse og spring videre, når utålmodigheden indtræffer sig. Og kast dig så over Turgenevs andre værker (her kan anbefales

undertegnedes favorit: Fædre og sønner
(<https://litteratusiden.dk/boeger/faedre-og-sonner>)(1862), som man ikke kan
være foruden, hvis man er tilhænger af stor russisk litteratur.

BOGDETALJER

